

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Rationale Vtrivsq[ue] Potestatis Ecclesiasticæ

Talamellus, Thomas

Ticini Regii, 1618

Capvt Septimvm. In quo Auctor sequitur agere de eadem materia nouas adducens rationes.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61615](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61615)

Ecclesiæ deferunt honorem, inquit idem Dominus Iacobus, qui supra, & hoc merito, cum Ecclesia sit mater, nostra, quæ natura genitum gignit per gratiam (vt est Glos.) & sequitur dictus Dominus Iacobus Valent. eodem Psal. vers. adhuc multiplicabuntur &c. mentionem præcisè facit de Magno Constantino Imperatore, diuersimodè Ecclesiam exaltante &c. ergo Ecclesia, siue caput eius rectè etiã temporaliter dominari potest &c.

Glos. tica
de Priuil.
c. cum de
diuersis in
6.
Iacob. V. ab

CAPVT SEPTIMVM.

In quo Auct̃or sequit̃r agere de eadem materia nouas adducens rationes.

Dominus Alexius noster Stradella Genuensis in sua lectura manuscripta super 4. sēt. de mēte D. P. Aug. ad fratres suos Eremitas, vbi dicit Præsules oliuæ comparātur per triplicem olei virtutem. nam oleum primo illuminat, secundo pascit, tertio fessa membra fouet, quas virtutes, olei docet etiam D. Gregorius: sic, & Præsules illuminare debent verbo, pascere exemplo, & fouere egentes temporali beneficio, quod tertium agere certè non possent sine vſu, & temporali dominio. Sequitur iste Doctor confirmando dictum suum, auctoritate Diui Ambrosij, vbi dicit sic formaliter; latitudo Romani Imperij fuit præfagium, & figura Imperij Christi, & Ecclesiæ, &c. ita etiam

Alexius
Stradella
in 4. sēt.
d. 19. ar. 2.
D. P. Aug.
gust. ad
Fratres
Erem. ser.
40.
D. Greg.
lib. 4. c. 5.
in 1. Reg.
c. 10.

D. Amb. l.
2. de Vrc.
Gent. c. 6.

Thad. per.
super Isa.
proph. cap
48. ver. ad
orabunt
&c.

B. Alex.
a Sax. Fer
matth. 28.
psal. 88.

D. Th. I. 2
q. 89. ar. 4
pro 2. arg
& in resp
& l. nō de
bet ff. de
reg. iur. l.
marcell. ff.
de don. &
Ca. mor.
l. i. §. i. ff.
de iur. &
iur.

tiam Refert Thadeus noster Perusinus; ergo sicut Imperium Romanum temporaliter dominabatur; ita stante iam dicta auctoritate dominari debet Christus, & eiusdem Ecclesia &c.

Præterea B. Alexander noster à Saxoferrato in quadam sua antiquissima Concione pro fectio Sanctissimæ Trinitatis exponens illud Saluatoris, data est mihi omnis potestas &c. pro suo fundamento, accipit, & adducit illud Psalmi, & ædificabo à generatione, in generationem sed in tuam &c. per quam sedem, nedum Christi sedem, & amplissimum dominiū eiusdem, secundum expositionem D. P. Aug. intelligit, dicentis: nunc Christus habet in nobis sedem suam, nisi enim sederet in nobis, non nos regeret, si ab illo non regeremur à nobis metipsis præcipitaremur &c. sed etiam sedem Apostolicam, quæ quodammodo ædificatur à generatione in generationem ratione durationis: ipsaque non solum includit spiritualementem iurisdictionem: sed etiam, & temporalem, dicente D. Thoma, & admittente hanc famosissimam propositionem; quicumque potest, quod plus est, potest etiam, quod minus est quæ communiter conceditur etiam sine aliqua limitatione à D. D. Iuristis: eo magis; quia ius publicum in sacris Sacerdotibus, & Magistratibus consistit; ergo multo magis in Summo Sacerdote, & ideo non sine maxima ratione in prædicta auctoritate legali ponuntur Sacerdotes &c. data est ergo sibi omnis potestas &c.

Præ-

Præterea B. Iordanus noster à Saxonia, similiter amplissimè admittit vsum rerum temporalium, ac dominium temporale in Ecclesia Sancta Dei; recitans, siue referens acta D. Siluestri Papæ, & Constantini magni Imperatoris, vt habetur, & parum infra eod. l. & c. satisfacit satis exactè; cuidâ tacite obiectioni, dicens, Sanctos Apostolos à Spiritu Sancto admonitos fuisse, ne retinerent bona stabilia in Ecclesia Hierusalem: sed venderent: quoniam breui temporis interuallo, ciuitas illa destruenda erat, & in Ecclesia inter gentiles ædificanda, dicta poterunt retinere, tanquam longo tempore duratura, vti decreuit D. Urbanus Papa; ergo sequitur idem quod supra &c.

B. Iord. &
Sax. lib. de
vita suor.
fratrum
erem. c. 2.
d. 96. cap.
constant.
& c. futu-
rum.

Præterea Filucius noster Pisauensis in suis sermonibus de tēpore, accipiens illud Saluatoris, quærite ergo primum Regnum Dei &c. per orationem attendens bonis operibus, & ratione seruitutis fidelis, Deus dabit vobis cætera bona necessaria &c. modo sic, Papa, cum sit mediator inter Deum, & Populum Christianum, & seruus seruorum Dei (vt pluries superius relatum est) primum quærit Dei regnum pro se, & suis fidelibus: idcirco cætera bona possunt sibi esse subiecta & adiecta, cum ipsa Saluator non excludat: immo includat, dicens, hæc omnia adijcientur vobis: quare ergo nō poterit idem Summus Pontifex vt quocunque dominio temporali quod primum tenet locum inter bona transitoria.

Aurelius
Filucius
pisauren-
sis, ser. de
tem. ser.
Dom. 4.
post pont.
matth. c. 6

Præterea Ioannes Baptista Arrigus Florentinus
sic

Io. Ep. A
rig. flor. l.
4 Elem.
Sac. Theol
c. 26. c. 28

Christoph.
fon. lib. de
Amore Di
uino c. 18.
circa finē.

sic dicit; Potestas clauium, qua cælum aperitur, & clauditur deriuata est à Domino Iesu Christo habente clauem David, hoc est facultatem ligandi, atque soluendi, & amplissime iurisdictionis auctoritatem &c. & eodem libro, dicit, Pontifex maximus, apud quem diuina ordinatione clauium iurisdictionis, & ordinis potestas plenaria residet &c. hoc igitur stante fundamento eiusdem Doctoris de facili colligitur vtrunque dominium residere apud Summum Pontificem; eo magis, quia de clauis David quæ erat etiam temporalis mentionem facit &c.

Præterea Christophorus Fonsæca noster Hispanus libro suo de amore diuino dicit de mēte D. Hieronymi: qualiter Summus Sacerdos veteris testamenti representabat totum mundum siue vniuersum in suis sacerdotalibus vestibus, in quarum cuculla composita ex quatuor telis diuersis sigillatim representantibus quatuor elementa, quibus humero ligatum habebat lapidem vnum præciosum significantem Hemispherij partem, in pectore autem habebat duodecim lapides præciosos significantes duodecim Zodiaci signa, vel duodecim tribus Israhel, representantes totum Iudæorum populum, & omnes gentes, & tandem in quadam lamina aurea, quam in fronte gerebat, scriptum habebat diuinum, & ineffabile nomē Thetragmaton in signum, quod Deus est Dominus super cælum, & terram. Quare summus ille Sacerdos Antiquus, primo Deum optimum vniuersorum Dominum representabat, nec non,

non, & Christum Redemptorem nostrum: Secūdo autem Summū Pontificem Christianorum, eo magis: quia idem summus Sacerdos antiquus figurās nouum, & Summum Pontificem, utebatur eodem temporali dominio, vt patet actuum Apostolorum 9. vbi dedit Saulo, postea Paulo, potestatem ligandi, & persequendi inuocantes nomē Domini Iesu Christi &c. Confirmatur eadem ratio: quia legitur in Vita Sancti Policarpi notata, & scripta à D. Hieronymo, qualiter idem S. Policarpus Martyr, & discipulus D. Ioan. Euangel. ab eodem D. Ioan. Smirnae ordinatus Episcopus, ac totius Asiae fuit Princeps. Ergo fuit etiam Dominus temporalis immediate post Apostolos: & sic clarè apparet idē Dominium temporale in Ecclesia Sancta Dei, & antiquitas eiusdem.

Præterea, Santes noster à Monte Regali, egregiè probat idem quod supra multis Sanctorum patrum auctoritatibus Summum Pontificem Romanum posse legitime dispensare in his, quæ sunt de iure positiuo: sed id posse est ius habere supremum super omnia alia instituta, quæ in tantum vigorem habent, quatenus ab ipso confirmantur, vt patebit inferius; ergo verum dominium temporale Summus Pontifex habet super omnes alios temporales dominios ab ipso dependentes, & sic verificatur illud quod docet idem Sanctes eodem libro suarum lectionum, veritas omnia vincit, & superat quæcunque alia dominia &c.

L Præ-

*Act. Apo
Stol. c. 9.*

*Vita S. Po
licar. à D.
Hier. scri-
pta.*

*Santes à
monte Re-
gali l. sua-
rum lect.
super psal.
50. lect. 11*

Lect. 16.

*Aug. Vi-
dius Nea
po. l. 3. c. 6*

*exemplum
relatum
ab eodem
Aug. Viu.
l. 1. c. 24.
Theodoret
tus in bel-
lo cont.
Persi.*

*Ludouicus
Beia ca. 2.*

Præterea Augustinus Viuius noster Neapolita-
nus in suo veræ Sapientiæ studio, docet qualiter Re-
ges, & Imperatores recipiunt coronam à duobus
Episcopis, qui eidem imponendo eandem coronam,
dicunt, excellentem locum accipis inter mortales:
sed vndique periculis, & laboribus plenum. Ex hoc
ergo fundamento clare colligitur: quomodo Impe-
rialis, ac Regia dignitas à Sacerdotali dependet, tã-
quam effectus à sua causa, cui rationabiliter subi-
jicitur: ergo sequitur idem quod supra. Hinc etiam cla-
re patet prauitas negantium huiusmodi dependen-
tiam; exemplo Iuliani Apostatæ; de quo dicit idem
Aug. Viuius in studio veræ Sapietia de mēte Theo-
doretti, in bello contra persianos, ipsum nempe Iu-
lianum sagitta inuisibili percussum fuisse, ac animam
infelicem agentem dixisse, vicisti Galileæ à quo apo-
statacè recesserat &c.

Præterea Ludouicus Beia Pallestellus noster
Lusitanus lib. suarum responsionum ad Conscien-
tiæ casus congregatione habita die 23. Ianuarij
1581. in Responsione ad primum casum, secundum
Glos. ne Prel. vices suas, dicit, Prælati iurisdic-
tionem temporalem vendens, si eam ab Ecclesia habet
simoniam committit: eo quod talis iurisdic-
tio quodammodo iudicatur dependenter spiritualis, hoc
est respectu Summi Pontificis: à quo talē habet de-
pendentiam, quod etiam probat per quamplures a-
lios doctores, quos breuitatis causa omittimus.
Ergo hoc eodem stante fundamento Summus Pō-
tiffex

tifex rectè uti potest temporali dominio: sicuti de facto utitur, & idem Ludouicus eodem libro Congregatione habita die 22. Maij 1581. in Responsio, ne ad secundum Casum conscientia, cui satisfacit per text. in cap. de Cler. vel monast. vel monac. li. 6. ubi dicitur, quòd licet Clericis, non liceat sanguinis causas agitare, eas tamen, cum iurisdictionem temporalem habent, debent, & possunt, metu irregularitatis cessante, aliis delegare &c. & parum infra eadē responsione. Clericus habēs dictam iurisdictionem temporalem, Banna facere potest contra Bannitos, etiam in causa sanguinis, intendens sui status tranquillitatem, & pacem &c. & parum infra circa finem eiusdem responsionis dicit etiam, irregularitatem ortū habere ex homicidio iniusto prout Nauar. ubi respondet tacitè obiectioni, ut si quis virgeret dicēs, Christum non assumpsisse secularem potestatem, iudicandi, sed spirituale tantum regni cœlorum, & si consequenter, nec Clericum posse illam exercere, dicente D. Apost. oportere Episcopum sine crimine esse, nec violentum, nec percussorem. Respondet itaque cum Soto lib. de Iust. & Iure, non aliud hoc argumento concludi, quamque potestas Ecclesiastica, qua ratione spiritualis est, non se extendit ad iudicia secularia ferenda, nisi quatenus ordinatur &c. huic tamen, non repugnat quo minus Clerici possint secularem principatum exercere per se ipsos, auctoritate Summi Pontificis, & per alios ab ipso delegatos, auctoritate propria, in

L 2 illis

Nauar.
c. 27. num
116.

Apost. 1.
ad tim. c. 3
Sotus de
iust. & iu
re q. 1. ar.
4.

illis in terris, in quibus habet iurisdictionem laycalem, & auctoritatem D. Apostoli præallegatam, dicit, esse intelligendam sic. Ne Sacerdotes sint occisores, ut personæ priuatæ publico munere non fungentes. Sed ut publicæ personæ possunt exercere etiam iudicia sanguinis &c. clarè itaque docet idem Doctor dum temporale Dominium Ecclesiasticum, & papale.

*Dominus
Egid. Vi-
terb. 1. sct.
d. 1. q. 1. §.
23. finem
nium &c.*

Præterea Dominus Egidius noster Viterbiensis S. R. E. Cardinalis de mente Platonis agens de obiecto vsus, dicit, uti nobis licet omnibus alijs citra Deum, ut per ea tendamus in ipsum, & parum infra eodem loco, dicit, alijs itaq; utimur in finem omnium ducentibus. quo circa ex hac verissima eiusdè doctoris sententia, de facili colligitur, quomodo Summo Pontifici Romano liceat uti temporali dominio &c.

*Greg. El-
par. 1. sct.
d. 1. q. 2. ar-
tic. 1.
D. P. Aug.
12. q. trin.
§. 14.*

Præterea Dominus Gregorius noster Elparensis S. R. E. Cardinalis in suo scripto Maceratæ collecto dum erat in Maceratensi Gymnasio Publicus Lector, fundamentaliter, dicit de mente D. P. Aug. sine scientia quippè, nec virtutes ipsæ, quibus rectè viuitur, possunt haberi, per quas hæc vita misera, sic gubernatur, ut ad illam, quæ verè beata est, perveniatur eternam, distat tamen ab æternorum contèplatione actio, qua bene temporalibus utimur rebus, & illa sapientia &c. licitum ergo esse usum rerum temporalium, ac etiam dominium sufficienter probat, auctoritate præallegata.

Præ-

Præterea Dominus Angelus Roccha à Camerino in præfatione sup Psal. 2. Ver. Postula à me, & dabo tibi gentes in hæreditatem tuam, multiq; alijs utitur propositionibus scripturalibus ad idem probandú: ergo similiter Papa quatenus fungitur Christi munere & vice &c. & idem in Biblioteca Vaticana cap. de vera Constantini donatione seu restituit. cum omnia sint Domini Dei Psal. Domini est terra & plenitudo eius &c. vnde merito Constant. Magn. Imperat. Papæ Christi Vicario reddidit, & reddere debuit eiusq; successoribus immediatam rerum temporalium administrationem: cum D. Apost. dicat, iudicia secularia si habueritis: contemptibiles qui sunt in Ecclesia illos constituite ad iudicandum, ad verecundiam vestram dico. Sic non est inter vos sapiens quisquam, qui possit iudicare inter fratrem suum? sed frater cum fratre iudicio contendit: & hoc apud infedele? &c. & parum supra dicit an nescitis: quoniam Sancti de mundo iudicabunt? &c. & sic concludit potestatem iurisdictionis tam temporalium, quam spiritualium immediatam esse in solo Papa, qui habet eam immediate ab ipso Deo &c.

*Dominus
Angelus à
Camerino
lib. de Po-
test. spiri-
tuali, ac te-
porali Ro-
man. Pont.
in Epist. de
reivata.*

*Psal. 23.
D. Apost.
I. ad Cor.
6. 6.*